

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 534 § 1 k.p.k. w zw. z art. 126 § 3 k.p.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 września 2016 r.

w sprawie **R. S.**

zażalenia oskarżycielki prywatnej B. N. na postanowienie Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 13 lipca 2016 r., o odmowie przywrócenia terminu dla złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 11 marca 2016 r., w sprawie IV Ka (...),

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Ś. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 14 października 2015 r., w sprawie II K (...), R. S. został uniewinniony od zarzucanego mu czynu, tj. występku określonego w art. 217 § 1 k.k. Apelację od tego wyroku wniosła oskarżycielka prywatna B. N.. Po jej rozpoznaniu, Sąd Okręgowy Ś. wyrokiem z dnia 11 marca 2016 r., sygn. akt IV Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie. Oskarżycielka prywatna nie uczestniczyła w rozprawie apelacyjnej (k. 376 i 378). Wezwanie na rozprawę apelacyjną doręczała firma I. Wyrok Sądu Okręgowego został natomiast doręczony oskarżycielce prywatnej za pośrednictwem P. B. N. potwierdziła odbiór tego pisma w dniu 17 marca 2016 r. (k. 380).

W dniu 1 kwietnia 2016 r. oskarżycielka prywatna wystąpiła do Sądu Okręgowego w Ś. z własnoręcznie sporządzonym pismem zatytułowanym

„Zaskarżenie wyroków/Kasacja”, w którym wyraziła niezadowolenie z zapadłych w sprawie orzeczeń Sądów obydwu instancji (k. 381-386). Zarządzeniem z dnia 20 kwietnia 2016 r. Przewodniczący IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Ś., uznając wniesione przez B. N. pismo za wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, odmówił jego przyjęcia ze względu na przekroczenie określonego w art. 524 § 1 k.p.k. 7-dniowego terminu do wystąpienia z takim wnioskiem. Oskarżycielka prywatna złożyła zażalenie na to zarządzenie. Dnia 21 czerwca 2016 r., w sprawie o sygn. akt V KZ 24/16, Sąd Najwyższy utrzymał zaskarżone zarządzenie w mocy.

W dniu 1 lipca 2016 r. oskarżycielka prywatna złożyła wniosek o przywrócenie terminu do wystąpienia o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu II instancji. Podniosła, że nie tylko nie otrzymała wraz z odpisem wyroku tego Sądu pouczenia o terminie złożenia przedmiotowego wniosku, ale także nie otrzymała nigdy zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej. Sąd Okręgowy w Ś. w dniu 13 lipca 2016 r. wydał postanowienie o odmowie przywrócenia terminu dla złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu z dnia 11 marca 2016 r., w sprawie IV Ka (...). Uzasadnił tę decyzję stwierdzeniem, że oskarżycielka nie podniosła jakichkolwiek okoliczności usprawiedliwiających niedotrzymanie terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu II instancji.

Na to postanowienie oskarżycielka prywatna złożyła w dniu 1 sierpnia 2016 r. zażalenie podnosząc, że nie zgadza się z wyrokiem Sądu I instancji oraz z utrzymaniem tego orzeczenia w mocy przez Sąd II instancji. W szczególności wskazała, że zawiadomienie o terminie rozprawy odwoławczej w ogóle do niej nie dotarło i nie był jej znany fakt awizowania przesyłki. O fakcie przesłania zawiadomienia o terminie rozprawy odwoławczej dowiedziała się dopiero z pisma Przewodniczącego Wydziału IV Karnego Sądu Okręgowego w Ś., odmawiającego przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, ze względu na przekroczenie określonego w art. 524 § 1 k.p.k. siedmiodniowego terminu do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem.

Jakkolwiek konkluzja zażalenia oskarżycielki prywatnej jest mało czytelna, to można sprowadzić ją do dwóch wniosków, a mianowicie, żądania umożliwienia jej

ponownego udziału w postępowaniu przed Sądem odwoławczym rozpoznającym apelację oskarżycielki, jak i przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o sporządzenie i doręczenie jej uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 11 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie oskarżycielki prywatnej odniosło ten skutek, że doprowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Ś. do ponownego rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, iż zgodnie z art. 126 § 1 k.p.k. sąd może przywrócić zawity termin na wniosek strony, jeżeli niedotrzymanie tego terminu nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych. Jest rzeczą oczywistą, że wykazanie tej przesłanki obciąża stronę, która wnosi o przywrócenie terminu. W niniejszej sprawie oskarżycielka prywatna B. N. wykazała istnienie zasadniczych wątpliwości co do tego, czy pouczenie o 7-dniowym terminie do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu II instancji zostało jej w istocie doręczone.

W rzeczywistości nigdzie w aktach sprawy nie znajduje się dokument potwierdzający, że oskarżycielka prywatna otrzymała pouczenie o 7-dniowym terminie na złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku. Wyrok Sądu odwoławczego znajduje się na karcie 379, natomiast następna karta (k. 380) zawiera pokwitowanie odbioru przez B. N. w dniu 17 marca 2016 r. „orzeczenia” - zgodnie z określeniem rodzaju przesyłki przez nadawcę, bez dodatkowej adnotacji, iż przesyłka zawierała również stosowne pouczenie. Na kolejnej karcie znajduje się już wspomniane wcześniej pismo oskarżycielki - „Zaskarżenie wyroków/kasacja”. W zarządzeniu z dnia 20 kwietnia 2016 r., w którym odmówiono przyjęcia wniosku B. N. o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku ze względu na przekroczenie określonego w art. 524 § 1 k.p.k. 7-dniowego terminu do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem, Przewodniczący Wydziału IV Karnego Sądu Okręgowego w Ś. przyjął, że oskarżycielka została powiadomiona o terminie dla złożenia wniosku o doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem (k. 396). Jednak przyjmując taki stan rzeczy, Sąd ten powołuje się na kartę 380, na której znajduje się tylko zapis o doręczeniu „orzeczenia”. Podobnie uczynił Sąd Okręgowy w Ś. w

postanowieniu z dnia 13 lipca 2016 r., sygn. akt IV Ka (...). Sąd ten przyjął, że oskarżycielka „nie podniosła jakichkolwiek argumentów, które usprawiedliwiałyby wskazane opóźnienie” (k. 438). Sąd ten nie zauważył jednak, że oskarżycielka prywatna w każdym z pism kierowanych do Sądu Rejonowego w D. oraz Sądu Okręgowego w Ś. podnosiła, iż otrzymała jedynie odpis wyroku Sądu odwoławczego, natomiast nie było *„tam żadnej informacji mówiącej o 7 dniach zawitych na uzyskanie uzasadnienia wyroku”*. (k. 405 i 433). W piśmie z dnia 10 maja 2016 r. podniosła, że otrzymała „tylko wyrok pocztą” i od „5-ciu miesięcy” czeka na rozprawę odwoławczą, o której terminie dowiadywała się nawet telefonicznie w sądzie. Nie uzyskała jednak żadnej informacji, ponieważ polecono jej czekać na „powiadomienie o rozprawie” (k. 405). W piśmie z dnia 26 kwietnia 2016 r. stwierdziła, że zamiast wezwania na rozprawę w Sądzie odwoławczym, otrzymała „17 marca 2016 r. wyrok zaoczny” (k. 410). W odpowiedzi zaś na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2016 r. podniosła, że przesłany jej wyrok zaoczny nie zawierał pouczenia o terminie i sposobie ubiegania się o uzyskanie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego (k. 423). Podobnie utrzymuje w przedmiotowym zażaleniu z dnia 1 sierpnia 2016 r. (s. 6 zażalenia).

W takiej sytuacji należało stwierdzić, że spełniony został wymóg z art. 126 § 1 k.p.k. i oskarżycielka prywatna wykazała w stopniu wystarczającym, że niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych. Brak bowiem pewności co do tego, czy w istocie pouczenie zostało doręczone oskarżycielce posiłkowej w prawidłowy sposób. Zgodnie zaś z art. 126 § 1 k.p.k., jeżeli niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, strona w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody może zgłosić wniosek o przywrócenie terminu, dopełniając jednocześnie czynności, która miała być w terminie wykonana.

Niewątpliwie, zgodnie z art. 16 § 1 k.p.k., brak takiego pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać ujemnych skutków procesowych dla uczestnika postępowania lub innej osoby, której to dotyczy.

Na marginesie głównego rozstrzygnięcia nie sposób nie odnieść się do powodów nieobecności oskarżycielki prywatnej na rozprawie apelacyjnej, na której mogłaby osobiście zostać pouczona o terminie złożenia wniosku o sporządzenie i

doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego. Z akt sprawy wynika, że w dniu 19 listopada 2015 r. oskarżycielka prywatna złożyła w Sądzie Rejonowym w D. apelację, jako „zaskarżenie wyroku” tego Sądu z dnia 14 października 2015 r. (k. 336 - 358). Dnia 30 listopada 2015 r. Przewodnicząca II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w D. wydała zarządzenie o przyjęciu apelacji (k. 362). W dniu 12 lutego 2016 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, jednak Sąd odwoławczy stwierdził, że oskarżycielka prywatna B. N. nie została zawiadomiona o jej terminie i dlatego postanowił rozprawę odroczyć celem jej prawidłowego zawiadomienia (k. 371). Zawiadomienie o kolejnym terminie rozprawy wysłane do oskarżycielki prywatnej doręczała firma I. i zostało ono dwukrotnie awizowane, a następnie zwrócone do Sądu, jako niepodjęte w terminie. W dniu 11 marca 2016 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, na której nie stawiała się oskarżycielka prywatna – Sąd przyjął, że została ona o terminie rozprawy zawiadomiona prawidłowo. Chociaż więc oskarżycielka prywatna konsekwentnie, we wszystkich (licznych) pismach skierowanych do sądów twierdziła, że zawiadomienia takiego nie otrzymała, to jednak w sprawie obecnie brak jest dowodów, które mogłyby podważyć domniemanie skutecznego doręczenia wezwania na rozprawę apelacyjną. W celu podważenia tego domniemania konieczne byłoby sprawdzenie, czy wezwanie doręczane przez I. spełniło wymagania stawiane przez art. 133 § 1 k.p.k., a mianowicie, zostało w istocie dwukrotnie awizowane w „placówce pocztowej operatora pocztowego”.

Mając te okoliczności na uwadze, zasadne okazało się uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ś. do ponownego rozpoznania.